

KĄ BYLOJA MAŽYLIO PIEŠINIAI?

„Piešinys – tai langas į vaiko sielą“, – rašo prancūzų psichologė Nicole Bedar. Simbolių ir vaizdinių kalba jis gali suteikti mums nepaprastai daug informacijos apie mažojo jausmus, džiaugsmus ir išgyvenimus, esamas ar iškiliančias psichologines problemas.

Jau pusantrų metų mažylis sugeba tvirtai paimiti į rankas teptuką ar pieštuką ir valingai vedžioti juo baltą popieriaus lapą. Tiesa, kartais mažieji menininkai „išdailina“ sienas, stalus ar svarbius tėčio užrašus, o suaugusieji tokius potėpius vadina keverzonėmis. Turėkite kantrybės – tik apie trečius metus vaikas sugeba nupiešti netobulas, bet atpažįstamas figūras ar bent įvardyti, ką norėjo pavaizduoti.

Pastebėta, kad viso pasaulio vaikų piešinių raida yra tokia pati arba labai panaši. Todėl apžvelgsime pagrindines reikšmes ketverių metų ir vyresnių vaikų piešiniuose, kai vaikas sąmoningai piešia visiems pažįstamus, o kartais sunkiai paaiškinamus ir neretai tėvams keliančius nerimą vaizdus. Psichologai aiškina, kad spontaniškai nupieštas piešinys – tiesiausias raktas į vaiko pasaulį. Mažasis dailininkas to nesuvokdamas perkelia į lapą savo dvasinę būseną ir nuotaiką. Mokėti skaityti tuos piešinius labai pravartu – piešinių simbolika ir jais perduodamos žinutės gali padėti suvokti atžalėlės jausmus, atpažinti charakterio savybes, suprasti psichologines problemas ir išgyvenamus tarpsnius.

Piešinių tematika

Vaikai dažniausiai piešia pasaulį tokią, kokią suvokia. Nesibaiminkite, jei popieriuje pavaizduotas mažojo pasaulis jums pasirodė grėsmingas. Neretai piešinių tematiką lemia dienos atsitiktinumai, patirti įspūdžiai, matyti animaciniai filmai, todėl nusakyti vaiko būsenos iš vieno ar kelių piešinių neįmanoma. Geriausias būdas „perskaityti“ mažojo dailininko piešinius – juos rinkti ir atidžiai sekti pokyčius. Specialistai pataria visada kitoje piešinio pusėje užrašyti datą, kad prireikus galėtumėte jį susieti su konkrečiais įvykiais. Ne mažiau svarbu kalbėti su atžala apie jo piešiamus vaizdus, o dar geriau, kad jis pats pasakotų, ką turėjo galvoje piešdamas, kokios emocijos buvo apnikusios.

Jeigu pastebite, kad vienas po kito piešinių siužetai agresyvūs, tai gali būti pirmieji depresijos ženklai. Net jeigu vaikas išoriškai atrodo tylus ir paklusnus, tikėtina, kad paslėpta ir užgniaužta agresija vėliau gali prasiveržti. Depresiją taip pat išduoda tokie ženklai kaip trečdalis piešiamo lapo, skurdi spalvų paletė, dažnai piešiamos geometrinės figūros. Mažieji mėgsta piešti gyvūnus ir beveik visai nepiešia žmonių.

Namas, medis ir žmogus

Tikriausiai kiekvienos mamos stalčiuje galima rasti atžalos piešinį, kuriame pavaizduotas namas, medis, saulė, šeimos nariai ir būtinai mylimi augintiniai. Psichologams tokių duomenų pakanka, kad galėtų įvardyti, kaip vaikutis jaučiasi ir kokia jo psichologinė sveikata. Šią „namo, medžio, žmogaus“ techniką, kuri, beje, naudojama ne tik vaiko, bet ir suaugusiųjų, neretai ir darbuotojų psichologinei būsenai tirti, išplėtojo psichologas Johnas Buckas.

Namas vaiko piešiniuose atskleidžia socialinį jausmą, šeimyninį gyvenimą, saugumo pojūtį. Durys bei langai atspindi vaiko uždaramą ar atvirumą. Pavyzdžiui, jei vaikas piešia mažas dureles, vadinasi, į savo pasaulį įsileidžia ne visus. O štai didelės durys rodo svetingumą. Kuo daugiau langų, tuo su didesniu smalsumu mažylis stebi aplinkinį pasaulį, domisi, kas vyksta aplink, yra ambicingas ir smalsus. Na, o ką daryti, jei jūsų atžala nupiešė namą be durų? Tai gali būti signalas, kad vaikas jaučiasi nesaugus šeimoje (tokie piešiniai gali atsirasti po tėvų skyrybų, kai sūnui ar dukrai užkraunama didelė atsakomybės našta). Šiltų spalvų namelis su durimis, langais ir kaminėliu, iš kurio greičiausiai rūksta dūmai, reiškia, kad mažylis yra laimingas ir patenkintas šeimyniniu gyvenimu.

Tikrovės atspindys

Psichologai tikina, kad piešinys atspindi patį vaiką arba jį supančius žmones. Jei pastebėjote, kad mažasis juos piešia nenatūralius, tarsi iš degtukų, gali būti, jog kompleksuoja dėl išvaizdos arba yra įsitikinęs, kad nemoka piešti. Jeigu vaikas piešia žmogų be rankų ir kojų, pasak psichologų, tai rodo, jog mažasis tokiu būdu išreiškia savo nevisavertiškumo jausmą, pavyzdžiui, blogai jaučiasi, kai negali ar jam nepavyksta atlikti tam tikrų užduočių. Tikriausiai sutiksite, kad lengviausiai piešinyje atpažinti žmogeliukų veido bruožus, kurie neretai atspindi tuometinę vaiko nuotaiką. Didelės apvalios akys gali išduoti didelį vaiko smalsumą, o kartais – išgastą, baimę.

Medis simbolizuoja vaiko ego ir ambicijas. Kuo piešinyje augalas atrodo sveikesnis ir storesnis, tuo mažasis tapytojas pasižymi didesne energija. Medis su lapais ir vaisiais reiškia patiriamą meilės ir draugystės pilnatvę. Plikos šakos gali pranašauti dvasinių jėgų trūkumą ar net depresiją.

Juodos spalvos mistifikacija

Paprastai atžalos piešiniuose vyraujanti juoda spalva tėvams kelia didžiausią nerimą. Juk nuo seno ši spalva siejama su blogiu ir tamsa, niūriomis ir liūdnomis mintimis. Nereikėtų jaudintis dėl mažųjų, kurie dar neatpažįsta ir neatskiria spalvų. Tokie vaikai neretai renkasi juodą, mėlyną ar kitas tamsias spalvas, nes jos ryškios ir kontrastingos ant balto popieriaus lapo.

O jeigu vyresni (nuo 4-5 metų amžiaus) savo piešiniuose nevengia juodos spalvos? Tokie vaikai sugeba lengvai prisitaikyti prie likimo staigmenų. Juoda spalva turi pasitikėjimo savimi bei drąsos reikšmę. Kita vertus, gali pranašauti ir psichologines problemas, kurias vaikas nesąmoningai slepia po juodu šydu, nenorėdamas apie tai garsiai šnekėti ar kitaip išreikšti jausmus. Reikėtų sunerimti, jei prieš tai savo meno kūriniuose naudojęs ryškių spalvų gamas staiga pakeitė jas į tamsius atspalvius, jei piešinyje atsirado daug aštrių juodų štrichų, vietomis perdrėskiančių popierių. Tokie pasikartojantys piešiniai gali liudyti apie vaiko nerimą, baimę.

Šeimos projekcija

Paprastai vaiko piešinio centre vaizduojamas svarbiausias šeimos narys (juo gali būti ir pats vaikas), pakraštyje – mažiau svarbūs nariai. Šeimos narių svarbą atspindi ir vaizduojamų figūrų

dydis, tarpusavio santykis. Paprastai jaunesnius brolius ir seseris vaikas vaizduoja mažesnius už save, tėvus – didesniu. Nicole Bedar, knygos „Vaikų piešiniai: kaip juos suprasti“ autorė, rašo, kad šeimos santykius gali atspindėti ir kiti objektai. Kairėje nupiešta saulė reiškia mamą, dešinėje – tėtį, centre – patį vaiką (jis gali jaustis atsakingas už abu tėvus). Kuo spinduliai stipresni, tuo didesnė mamos ir tėčio įtaka. Jei virš debesų piešiamas mėlynas brūkšnys, mažylis jaučiasi saugomas tėvų, turi stiprų pagrindą po kojomis.

Neretai šalia šeimos narių atsiranda nepažįstamas personažas. Jei vaikas uždaras, negali išreikšti visų jausmų šeimoje, jaučia įtampą, jo mintyse sukurtas nematomas draugas padeda sušvelninti susidariusią situaciją. Todėl tikėtina, kad vaikas jį laiko tokiu pat svarbiu ir realiu kaip kiti šeimos nariai.

Klaipėdos Kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos ugdytinių svajonės (2011 m.).